

STEP2CleanPlan

**Дейност 1.1: Текуща ситуация и анализ
на капацитета за адаптиране към
изменението на климата /
Стъпка 4: Разработване на съвместно
ръководство за местните власти**

Step2CleanPlan Работен пакет: 1

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 Контекст и цел на ръководството, предизвикателствата, свързани с изменението на климата в Черноморския басейн

2. ИНСТРУМЕНТИ И УРОЦИ ОТ МЕСТНИЯ ЕВРОПЕЙСКИ ОПИТ

2.1 Стратегии за адаптиране и смекчаване на промените в климата

2.2 Рамки за планиране на местно ниво

2.2.1 Планове за действие за устойчива енергия и климат (SECAP)

2.2.2 Планове за градска устойчивост

2.2.3 Планове за устойчива градска мобилност (ПУГМ)

2.2.4 REPowerEU в националните планове за възстановяване и устойчивост

2.3 Стратегии и инструменти за адаптиране към климатичните промени на ниво ЕС

2.3.1 Climate-Adapt Platform's Adaptation Support Tool

2.3.2 Инструменти за адаптация на Споразумението на кметовете

2.3.3 Инструменти за преминаване към Зелената сделка

3 НАУЧЕНИ УРОЦИ ОТ МЕСТНИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ

3.1 Основни практики от местните власти в Черноморския басейн

4 ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ПЛАНИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СМЕКЧАВАНЕ НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

4.1 Ролята на смекчаването на климата

4.2 Най-добри практики от Турция, Гърция и България

4.3 Най-добри практики за планиране и прилагане на смекчаване на изменението на климата

4.3.1 Възобновяема енергия и енергийна ефективност

4.3.2 Устойчив транспорт и мобилност

4.4 Практически примери и препоръки за местни планове за адаптиране

4.4.1 Управление на наводнения и води

4.4.2 Urban Heat Stress Reduction Намаляване на топлинния стрес в градовете

4.4.3 Кръгова икономика и управление на отпадъците

5 ПРАКТИЧЕСКИ ПРИМЕРИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПЛАНОВЕ ЗА МЕСТНИ АДАПТАЦИИ

5.1 Укрепване на институционалния капацитет и споделяне на знания

5.1.1 Обучение и изграждане на капацитет за експерти

5.1.2 Обществена осведоменост и ангажираност на общността

5.2 Подобряване на процесите на планиране

5.2.1 Участие на заинтересованите страни в планирането на климата

5.2.2 Интегриране на климатичните съображения в местните политики

5.3 Прилагане на практически мерки за адаптиране към климата и смекчаване

5.3.1 Устойчиво градско планиране и енергийна ефективност

5.3.2 Качество на въздуха и контрол на замърсяването

5.3.3 Устойчиво управление на отпадъците и кръгова икономика

5.3.4 Устойчиви транспортни решения

5.4 Осигуряване на финансови и човешки ресурси за действия по климата

5.4.1 Достъп до национално и международно финансиране

5.4.2 Изграждане на силни публично-частни партньорства

5.5 Улесняване на регионалното и международното сътрудничество

5.5.1 Обмен на знания и регионално сътрудничество

5.5.2 Партньорства с изследователски институции

01

ВЪВЕДЕНИЕ

STEP2CleanPlan

1.1 Контекст и цел на ръководството, предизвикателствата, свързани с изменението на климата в Черноморския басейн

Регионът на Черноморския басейн е изправен пред критични климатични предизвикателства, включително повишаване на температурите, непредсказуеми модели на валежите, покачване на морското равнище и повишена честота на екстремни метеорологични явления. Тези рискове представляват сериозни заплахи за градската инфраструктура, селското стопанство, производството на енергия и биоразнообразието.

За местните власти справянето с тези предизвикателства изисква интегрирано управление на климата, което съчетава смекчаване (намаляване на емисиите) и адаптиране (управление на въздействията върху климата). Много общини обаче нямат технически капацитет, финансови ресурси и междуинституционална координация за разработване на ефективни политики в областта на климата.

Настоящото ръководство предоставя структурирани, практически решения, базирани на най-добрите европейски практики, местния опит в Турция, Гърция и България и международния опит, за да помогне на общините в адаптирането към климатичните промени.

Ръководството е разработено по проект „Сътрудничество за планиране и мониторинг на устойчиви енергийни и климатични действия в Черноморския регион“, финансиран по програмата Интеррег NEXT Черноморски басейн. То е предназначено да подобри капацитета за планиране и мониторинг на общините от Черноморския регион за устойчиви енергийни и климатични действия.

Настоящото ръководство ще послужи като практически документ, който консолидира ключови уроци, решения и инструменти от местния и европейски опит, както и препоръки, получени от различни заинтересовани страни.

STEP2CleanPlan

Чрез интегриране на местния експертен опит със стратегии и инструменти на ниво ЕС, **ръководството цели:**

- Укрепване на устойчивостта към промените в климата и капацитета за енергийно планиране на общините.
- Предоставяне на структурирани методологии за подобряване на мерките за адаптиране и смекчаване на климатичните промени.
- Насърчаване на трансграничното сътрудничество в устойчивото градско планиране и управление.
- Гарантиране на съответствие с целите на Зелената сделка на ЕС, инициативите REPowerEU и Споразумението на кметовете.

02

ИНСТРУМЕНТИ И УРОЦИ ОТ МЕСТНИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ

2.1 Стратегии за адаптиране и смекчаване на промените в климата

Успешното прилагане на стратегии за адаптиране и смекчаване на промените в климата на местно ниво зависи от достъпа до правилните инструменти и доказани методологии. В цяла Европа и в Черноморския басейн общините са разработили и тествали различни рамки за планиране, инструменти за подпомагане на вземането на решения и механизми за финансиране, за да се справят с нарастващите предизвикателства в изменението на климата.

Този раздел подчертава ключови политически инструменти, финансови инструменти и механизми за управление, които местните власти могат да използват за укрепване на устойчивостта на климата и намаляване на емисиите. Въз основа на уроците от Зелената сделка на ЕС, Споразумението на кметовете и националните стратегии за адаптиране към климата в Турция, Гърция и България, могат да се представят практически насоки за интегриране на действията по изменение на климата в общинското планиране.

Чрез разбирането на тези инструменти местните власти могат да подобрят своя технически капацитет, да осигурят финансиране и да приложат базирани на опита стратегии за климата, като същевременно приведат своите политики в съответствие с националните и европейските стандарти.

STEP2CleanPlan

За да осигурят ефективно управление на климата, местните власти трябва да приведат своите политики в съответствие с ключови европейски и международни рамки за климата:

- Европейската зелена сделка – има за цел въглеродна неутралност до 2050 г., като насочва инвестициите в чиста енергия, устойчив транспорт и зелени индустрии.
- Споразумението на кметовете за климата и енергията – ключова инициатива, подкрепяща общините в разработването на планове за действие за устойчива енергия и климат (SECAP).
- План REPowerEU – фокусира се върху енергийната ефективност, разширяването на възобновяемата енергия и намаляването на зависимостта от изкопаеми горива.
- Стратегия за адаптиране на ЕС – предоставя насоки за изграждане на климатично устойчиви градове чрез природно базирани решения, градско планиране и управление на водните ресурси.

По този начин общините могат да разработят стратегии, подходящи за местните условия и с достъп до финансиране от ЕС и техническа подкрепа.

Общините и местните власти могат да използват различни рамки за планиране, инструменти за финансиране и технически инструменти за разработване и прилагане на ефективни политики в областта на климата и енергията.

STEP2CleanPlan

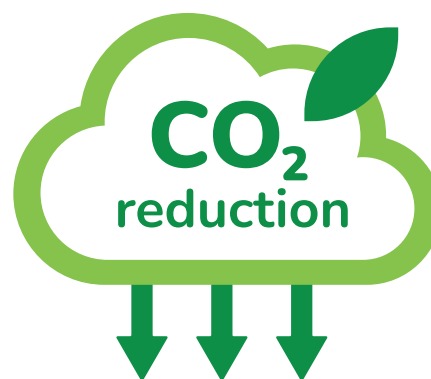
2.1 Рамки за планиране на местно ниво

Местните власти играят ключова роля в прилагането на стратегии за климата и енергията. В целия Черноморски басейн общините разработват различни стратегии за намаляване на въглеродните емисии, повишаване на енергийната ефективност и подобряване на градската устойчивост. Някои от най-широко използваните инструменти за планиране включват:

2.2.1 Планове за действие за устойчива енергия и климат (SECAP)

SECAP са основни инструменти на политиката съгласно Споразумението на кметовете за климата и енергията, което изисква от подписалите общини:

- Провеждане на базови инвентаризации на емисиите.
- Разработване на планове за действие за намаляване на емисиите на CO₂ с цел постигане на климатична неутралност до 2050 г., определяне на цели за намаляване на емисиите до 2030 г. в съответствие с целта на ЕС.
- Интегриране на стратегии за адаптиране към климата в общинското планиране.

Пример: Община Каламария (Гърция) се присъедини към Споразумението на кметовете и разработи своя първи SECAP през 2013 г. Досега община Каламария е постигнала 24,9% намаление на емисиите през 2019 г. в сравнение с нивата от 2010 г.

2.2.2 Планове за градска устойчивост

Плановете за градска устойчивост са стратегии, предназначени да помогнат на градовете да устоят и да се възстановят от различни предизвикателства, като природни бедствия, изменение на климата и социални или икономически смущения. Тези планове се фокусират върху повишаване на капацитета на градските системи, общности и институции за адаптиране въпреки предизвикателствата.

При плановете:

- Обърнете внимание на местните климатични уязвимости като наводнения, горещи вълни и замърсяване на въздуха.
- Стремете се да увеличите капацитета за адаптиране чрез включване на зелена инфраструктура, енергийна ефективност при сградите и природни решения.

STEP2CleanPlan

Ключовите компоненти на плановете за градска устойчивост включват:

- Оценка на риска: Идентифициране и разбиране на рисковете и уязвимостите, пред които е изправен един град, като земетресения, наводнения или икономически спадове.
- Подобряване на инфраструктурата: Укрепване и надграждане на критична инфраструктура, като транспорт, водоснабдяване и енергийни системи, за да издържат на удари и напрежения.
- Ангажираност на общността: Включване на местните общности в процеса на планиране, за да се гарантира, че техните

нужди и перспективи са взети под внимание и за изграждане на социално сближаване и доверие.

- Готовност при извънредни ситуации: Разработване и прилагане на плановете за реагиране при извънредни ситуации, включително системи за ранно предупреждение, маршрути за евакуация и стратегии за възстановяване след бедствие.
- Устойчиво развитие: Насърчаване на устойчиво използване на земята, зелени площи и екологични практики за намаляване на въздействието върху околната среда и подобряване на цялостната градска устойчивост.
- Политика и управление: Създаване на политики и структури за управление, които подкрепят усилията за изграждане на устойчивост и осигуряват координация между различните заинтересовани страни.

Пример: Община Узункюпрю (Турция) реализира План за екологична градска устойчивост за ограничаване на топлинните острови и градското замърсяване на въздуха.

STEP2CleanPlan

2.2.3. Планове за устойчива градска мобилност (ПУГМ)

Те са стратегически планове, предназначени да създадат по-устойчива и ефективна транспортна система в градските райони. Общата им цел е да подобрят качеството на живот на жителите и да намалят въздействието на транспорта върху околната среда. Обикновено ПУГМ насърчават транспортни решения с ниски емисии като:

- Електрификация на обществения транспорт.
- Благоприятна за колоездене и пешеходци инфраструктура.
- Стимули за превозни средства с ниски емисии.

Пример: Бургас и Варна (България) са реализирали зелени транспортни коридори с разширени велосипедни мрежи.

2.2.4. REPowerEU в националните планове за възстановяване и устойчивост

REPowerEU е инициатива в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост (RRF) на Европейския съюз, насочена към справяне с предизвикателствата пред енергийната сигурност след нахлуването на Русия в Украйна. Той се стреми да

намали зависимостта на ЕС от руските изкопаеми горива чрез подобряване на енергийната ефективност, диверсификация на енергийните доставки и ускоряване на прехода към чиста енергия.

За да приложат REPowerEU, държавите членки са интегрирали специални глави за REPowerEU в своите съществуващи национални планове за възстановяване и устойчивост (RRP). Тези глави очертават допълнителни реформи и инвестиции в ключови области като:

- Разширяване на капацитета за възобновяема енергия (слънчева, вятърна, водородна).
- Подобряване на енергийната ефективност в сгради и индустрии.
- Подобряване на климатично интелигентното градско планиране и инфраструктура.

STEP2CleanPlan

2.3 Стратегии и инструменти за адаптиране към климатичните промени на ниво ЕС

Няколко общоевропейски инициативи предоставят финансова, техническа и стратегическа подкрепа за общините, които участват в дейностите за климатична устойчивост и енергиен преход.

2.3.1 Платформа за адаптация към климата

- Разработено от Европейската агенция по околна среда (ЕЕА).
- Осигурява насоки стъпка по стъпка относно:
 - Оценки на риска и уязвимостта.
 - Методологии за интегриране на политики.
 - Рамки за мониторинг на ефективността.

2.3.2 Инструменти за адаптация на Споразумението на кметовете

Те подпомагат общините с:

- Моделиране на климатичния риск.
- Примери за проекти за смекчаване и адаптиране.
- Насоки за финансов достъп (безвъзмездни средства от ЕС, национални механизми за финансиране).

Пример: Община Каламария успешно използва подкрепата на Споразумението n13а кметовете за планиране на градската устойчивост.

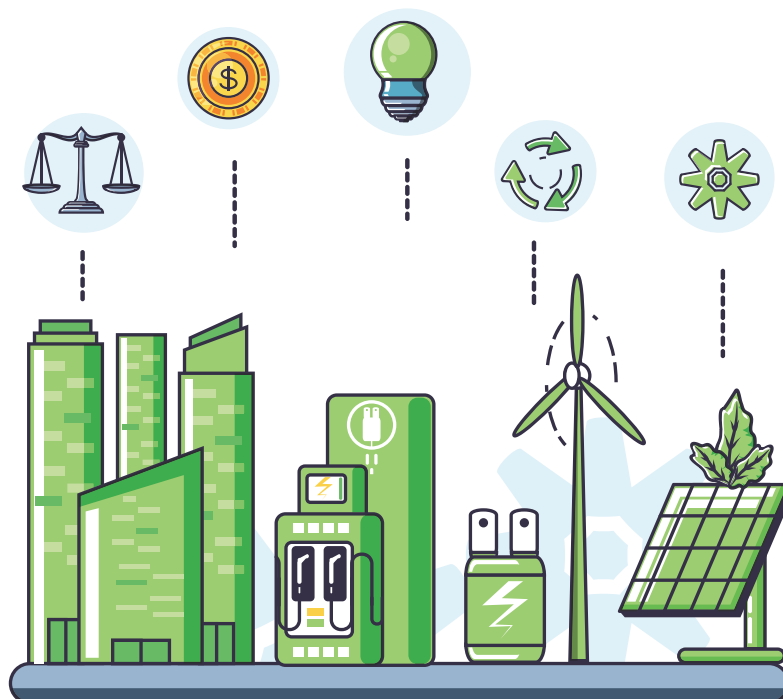
2.3.3 Инструменти за преминаване към Зелената сделка

Европейската зелена сделка има за цел да направи икономиката и обществото на ЕС по-устойчиви и неутрални по отношение на климата. Тези инструменти и инструментариум са предназначени да подкрепят преходите към устойчивост, като предоставят рамка и методологии за националните и регионалните власти, вземащи решения. Инструментариумът се състои от набор от инструменти и въпроси за насочване на стратегически размисъл и подпомагане на постигането на повишената амбиция на Европейската зелена сделка. Той включва мерки за подкрепа на иновациите и внедряването на нови технологии, които допринасят за прехода към устойчивост. Освен това, той се застъпва за териториални подходи, които отчитат местните стратегии, действия и условия за постигане на целите за устойчивост.

STEP2CleanPlan

Ключови аспекти:

- **Политика на сближаване:** Инструментариумът се фокусира върху това как политиката на сближаване може да подкрепи преходите към устойчивост при планирането и изпълнението на програми и споразумения за партньорство. Той дава приоритет на наличната подкрепа за периода на финансиране 2021-2027 г., за да улесни прехода към климатично неутрална, зелена и кръгова икономика.
- **Справедлив преход:** Инструментариумът подчертава значението на справедливия преход, като гарантира, че ползите от Зелената сделка се споделят справедливо и че никой не е изключен.
- **Фонд за иновации** – инвестиции в нисковъглеродни технологии и възобновяема енергия.
- **Фонд за модернизация** – целева подкрепа за трансформация на енергийния сектор. Тези инструменти и методологии имат за цел да помогнат лицата, вземащи решения, да прилагат ефективно Европейската зелена сделка и да постигнат дългосрочните цели за устойчивост.

03

НАУЧЕНИ УРОЦИ ОТ МЕСТНИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ

STEP2CleanPlan

3.1 Основни практики от местните власти в Черноморския басейн

Съвместният анализ на усилията за планиране на климата в Турция, Гърция и България, извършен от четиримата партньори, идентифицира общи силни страни, предизвикателства и възможности.

Сравнителен анализ на местния капацитет

Фактор	Силни страни	Слаби страни	Възможности	Заплахи
Узункюпрю (Турция)	Финансирани от ЕС проекти за климата, нов отдел по изменение на климата	Ниска информираност за SECAP, ограничена ангажираност	Ангажиране на заинтересованите страни, инвестиции в зелена енергия	Уязвимост към наводнения, горещи вълни
Каламария (Гърция)	Всеобхватни планове за действие в областта на климата (SEAP, SUMP, SEAK)	Бюрократични забавяния, ограничено включване на политиките	Привеждане в съответствие със Зелената сделка на ЕС, разширяване на чистата мобилност	Повишени рискове от наводнения
Бургас и Варна (България)	Висока информираност за климата, силна политическа подкрепа	Ограничен общински технически капацитет	Разширяване на възобновяемата енергия и екологичния транспорт	Екстремни климатични явления

STEP2CleanPlan

Общи предизвикателства, пред които са изправени всички партньори

1. Непоследователен мониторинг на климатичните данни

- Много общини нямат стандартизирани инструменти за проследяване на потреблението на енергия, емисиите и климатичните рискове.
- Възможно решение: Прилагане на унифицирани рамки за събиране на данни и анализ.

2. Ограничен достъп до финансиране на проекти в областта на климата

- По-малките общини се борят да осигурят европейско и национално финансиране.
- Решение: Укрепване на достъпа до грантове от ЕС и инвестиционни платформи.

3. Необходимост от по-силно регионално сътрудничество

- Политиките за климата остават фрагментирани на различни административни нива.
- Решение: Създайте механизми за трансгранично сътрудничество за обмен на знания.

Заклучителни бележки

Опитът, споделен в този раздел, подчертава значението на структурираното планиране, ангажирането на заинтересованите страни и споделянето на знания за стимулиране на местните действия в областта на климата. Примерите от община Узункюрю (Турция), община Каламария (Гърция) и областите Бургас и Варна (България) илюстрират как общините могат ефективно да използват съществуващите рамки на ЕС, финансови инструменти и технически ресурси за прилагане на устойчиви политики.

Тъй като градовете и регионите продължават да се сблъскват с променящите се климатични рискове, местните власти трябва да останат адаптивни, съвместни и далновидни. Поуките, извлечени от успешните общински проекти в Европа, подчертават, че инвестирането в изграждането на капацитет, използването на цифрови инструменти за мониторинг и насърчаването на публично-частни партньорства са от съществено значение за дългосрочната устойчивост на климата.

Продължавайки напред, местните власти трябва да се съсредоточат върху въвеждането на най-добрите практики, укрепването на трансграничното сътрудничество и непрекъснатото актуализиране на своите стратегии, за да се приведат в съответствие с международните цели в областта на климата. По този начин общините могат да превърнат климатичните предизвикателства във възможности за устойчиво градско развитие и икономически растеж.

04

ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ПЛАНИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СМЕКЧАВАНЕ НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

STEP2CleanPlan

Смекчаването на изменението на климата изисква цялостно планиране, иновативни решения и координирани действия на различни нива на управление. Местните власти играят решаваща роля в прилагането на ефективни стратегии за намаляване на емисиите на парникови газове, насърчаване на устойчивото използване на енергия и подобряване на устойчивостта на климата.

Този раздел представя доказани най-добри практики както от местния, така и от европейския опит, показвайки успешни политики за смекчаване на климата, инициативи за възобновяема енергия, решения за устойчива градска мобилност и модели на кръгова икономика. Въз основа на опита на общините в Турция, Гърция и България, тези примери представят практически поглед върху ефективното планиране, финансиране и ангажиране на заинтересованите страни за действия в областта на климата.

Анализирайки тези най-добри практики, местните власти могат да идентифицират решения, да приемат иновативни политически инструменти и да интегрират стратегии за смекчаване на климата в плановете за градско и регионално развитие. Тези примери от реалния свят подчертават важността на публично-частните партньорства, ангажираността на общността и трансграничното сътрудничество за постигане на дългосрочни цели за устойчивост.

STEP2CleanPlan

4.1 Ролята на смекчаването на климата

Смекчаването на климата има за цел да намали емисиите на парникови газове и да сведе до минимум въздействието на изменението на климата чрез преминаване към възобновяема енергия, устойчив транспорт и кръгова икономика. По-долу представяме ефективни най-добри практики от общини и организации от Турция, Гърция и България.

4.2 Най-добри практики от Турция, Гърция и България

Следните добри практики бяха споделени от партньори и експерти от общините, ангажирани в проект Step2CleanPlan:

- **Anatoliki SA (Гърция)** – Публично-частна организация, подкрепяща общините в разработването на планове за устойчива енергия и климат (SECAP).

- **Община Узункюрю (Турция)** – Водещи инициативи в управлението на отпадъците и интегрирането на възобновяема енергия.

- **Областна администрация Бургас (България)** – Подкрепа на инициативи в стратегии за градско адаптиране, защита от наводнения и инициативи за зелен транспорт.

- **Асоциация БИО МРЕЖА** – водеща НПО в сектора на селските общини, добавяща стойност към здравословния начин на живот и опазването на околната среда.

STEP2CleanPlan

4.3 Най-добри практики за планиране и прилагане на смекчаване на изменението на климата

Тази глава представя доказани практики за смекчаване на изменението на климата, прилагани от различни общини и организации.

4.3.1. Възобновяема енергия и енергийна ефективност

Най-добра практика 1: Общински програми за соларна енергия

Пример: Община Узункюпрю, Турция

Какво е направено?	Научени уроци:
<p>Инсталирани слънчеви панели (600 поликристални, 250W всеки) в общинската пречиствателна станция</p> <p>Разширен капацитет до 1600 kWp през 2024 г.</p> <p>Постигнато 40% намаление на общинските разходи за електроенергия.</p>	<p>Необходимо е европейско и национално финансиране за покриване на разходите за инсталиране.</p> <p>Високо обществено одобрение поради намалените общински разходи</p>

Най-добра практика 2: Енергийна ефективност на обществени сгради

Пример: Община Каламария, Гърция
Принос на партньор: Anatoliki SA

Какво е направено?	Научени уроци:
<p>План за енергийна ефективност на сграда (SEAK)</p> <p>Определяне на конкретен план за енергийното надграждане на избрани общински сгради</p> <p>Прогнозните икономии на енергия от предложените енергийни подобрения са 1 850 800 kWh, намаляване на въглеродния отпечатък на община Каламария с 372 tn CO₂eq</p>	<p>SEAK предостави цялостно картографиране на сградите и техните характеристики в община Каламария и представи действията, които трябва да бъдат предприети, за да може общината да намали потреблението на енергия.</p>

STEP2CleanPlan

4.3.2 Устойчив транспорт и мобилност

Най-добра практика 3: Планове за устойчив градски транспорт (SUMP)

Пример: Община Каламария, Гърция

Какво е направено?	Научени уроци:
Разработи SUMP, разработване на сценарии и предлагане на решения за по-устойчив транспорт в общината.	Необходимо е да се фокусира внимание върху подобряването на обществения транспорт и динамичното увеличаване на алтернативните средства за придвижване (напр. велосипеди)

4.4 Практически примери и препоръки за местни планове за адаптиране

Тази глава се фокусира върху адаптирането на градската инфраструктура, управлението на водите и системите за обществено здраве.

4.4.1 Управление на наводнения и води

Най-добра практика 4: Градски влажни зони за предотвратяване на наводнения

Пример: Община Бургас, България

Принос на партньор: Местно звено за устойчивост и климатична адаптация

Какво е направено?	Научени уроци:
Възстановени влажни зони за намаляване на градските наводнения. Интегрирани интелигентни сензори за управление на водата.	Финансирането от ЕС на 60% от разходите по проекта. Публично-частни партньорства за подобрене на устойчивостта на проекта.

STEP2CleanPlan

4.4.2. Намаляване на топлинния стрес в градовете

Най-добра практика 5: Зелени покриви и хладни тротоари

Пример: Община Каламария, Гърция
Принос на партньор: Anatoliki SA

Какво е направено?	Научени уроци:
<p>Монтирани зелени покриви на пет общински сгради. Използване на охлаждащи материали за настилка на обществени площи.</p>	<p>Намаляване на местните температури с 5°C при горещи вълни. Необходима поддръжка от общинския бюджет.</p>

4.4.3 Кръгова икономика и управление на отпадъците

Най-добра практика 6: Нулеви отпадъци и модел на кръгова икономика

Пример: Община Узункьопрю, Турция
Партньорски принос: Проект нулев отпадък (Турция)

Какво е направено?	Научени уроци:
<p>Постигнато базово ниво на сертификат за нулеви отпадъци. Създадени пунктове за рециклиране на отпадъчни батерии в училища и работни места.</p>	<p>Голямо обществено участие поради организиране на кампании за осведомяване. Необходими са постоянни финансови стимули за бизнеса.</p>

Заклучителни бележки

Най-добрите практики, описани в този раздел, показват, че местните усилия за смекчаване на климата могат да бъдат както въздействащи, така и икономически жизнеспособни, когато се ръководят от стратегическо планиране, технологични иновации и силно управление. Опитът от Каламария (Гърция), Узункюпрю (Турция) и Областна администрация Бургас и Варненска област (България), представен от Асоциация БИО МРЕЖА, илюстрира как общините могат успешно да реализират проекти за енергийна ефективност, инициативи за зелена инфраструктура и политики за устойчив транспорт с измерими резултати.

Основен извод от тези казуси е, че смекчаване изменението на климата не е универсален подход – стратегиите трябва да бъдат съобразени с местните нужди, ресурси и социално-икономически контекст. Успешните общини са използвали програми за финансиране от ЕС, национални политики и местни партньорства, за да продължат напред своите програми за действие в областта на климата.

Гледайки напред, увеличаването на мащаба на тези най-добри практики, насърчаването на обмена на знания и осигуряването на последователен мониторинг и оценка ще бъде от решаващо значение за поддържането на напредъка. Местните власти трябва да продължат да си сътрудничат през границите, да инвестират в иновативни решения за климата и да ангажират общностите в съвместното създаване на устойчива градска среда.

На основата на този опит местните власти могат да изготвят своите стратегии за смекчаване на въздействията на климата и да допринесат за глобалния преход към нисковъглеродно и устойчиво бъдеще.

05

ПРАКТИЧЕСКИ ПРИМЕРИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПЛАНОВЕ ЗА МЕСТНИ АДАПТАЦИИ

STEP2CleanPlan

Тъй като въздействията от изменението на климата стават по-сериозни и непредсказуеми, планирането на местното адаптиране е от съществено значение за повишаване на градската устойчивост, защита на общностите и защита на критичната инфраструктура. Общините трябва да разработят индивидуални планове за адаптиране, които се справят със специфични климатични рискове, като наводнения, горещи вълни, суши и брегова ерозия, като същевременно гарантират дългосрочна устойчивост и икономическа стабилност.

Докато предишният раздел предоставя практически примери за успешни стратегии за адаптиране от общини в Турция, Гърция и България, демонстрирайки как местните власти са интегрирали оценки на риска от климата, ангажираност на заинтересованите страни и иновативни инфраструктурни решения в своите политики с казуси, подчертаващи важността на природните решения, инициативите за управление на водата, техниките за намаляване на топлината в градовете и мерките за готовност при бедствия, ключовите препоръки са от изключително значение за устойчивия напредък.

Този раздел очертава ключови препоръки за местните власти за подобряване на представянето, финансирането и прилагането на местни планове за адаптиране към климатичните промени. Чрез използване на научни данни, регионално сътрудничество и ангажираност на множество заинтересовани страни, общините могат да изградят ефективни стратегии за адаптиране, които защитават уязвимите групи от населението, осигуряват устойчивост на околната среда и подпомагат икономическия растеж.

STEP2CleanPlan

5.1 Укрепване на институционалния капацитет и споделяне на знания

5.1.1 Обучение и изграждане на капацитет за експерти

- Провеждане на периодично обучение на експерти от отговорни институции за запознаване с регулаторните рамки и действия, свързани с климатичните политики и устойчивостта.
- Организиране на програми за обмен и семинари за споделяне на опит от успешни общински проекти за адаптиране и смекчаване на климата.
- Насърчаване на включването на държавни служители и общински служители в международни програми за обучение по оценка на климатичния риск, устойчиво градско планиране и енергийна ефективност.

5.1.2 Обществена осведоменост и ангажираност на общността

- Провеждайте информационни кампании за обучение на обществеността относно съществуващите политики за климата, инициативи за устойчивост и правни разпоредби.
- Използвайте дигитални инструменти, социални медии и обществени платформи за споделяне на актуализации, свързани с климата, истории за успех и развитие на политиките.
- Организирайте общностни форуми и семинари, за да ангажирате гражданите в дискусии относно местните климатични предизвикателства и решения.

STEP2CleanPlan

5.2 Подобряване на процесите на планиране

5.2.1 Участие на заинтересованите страни в планирането на климата

- Осигуряване на активно участие на специалисти в създаването на планове за действие по климата, нормативни документи и общински политики.
- Насърчаване на общините да създадат консултативни комитети по климата, които включват представители на академичните среди, бизнеса, НПО и местните общности.
- Насърчаване на сътрудничеството между публичните институции и заинтересованите страни от частния сектор за разработване на иновативни решения за адаптиране към климата.

5.2.2 Интегриране на климатичните съображения в местните политики

- Интегриране на стратегиите за адаптиране към климата и смекчаване в градското планиране, развитието на транспорта и предоставянето на общински услуги.
- Приоритет на устойчивостта на климата в политиките за използване на земята, строителните разпоредби и процесите на обществени поръчки.
- Привеждане в съответствие на местните планове за действие с националните и европейските политики, като се гарантира последователност в устойчивата енергия и опазването на околната среда.

STEP2CleanPlan

5.2.3. Включване на климатичните съображения в местните политики

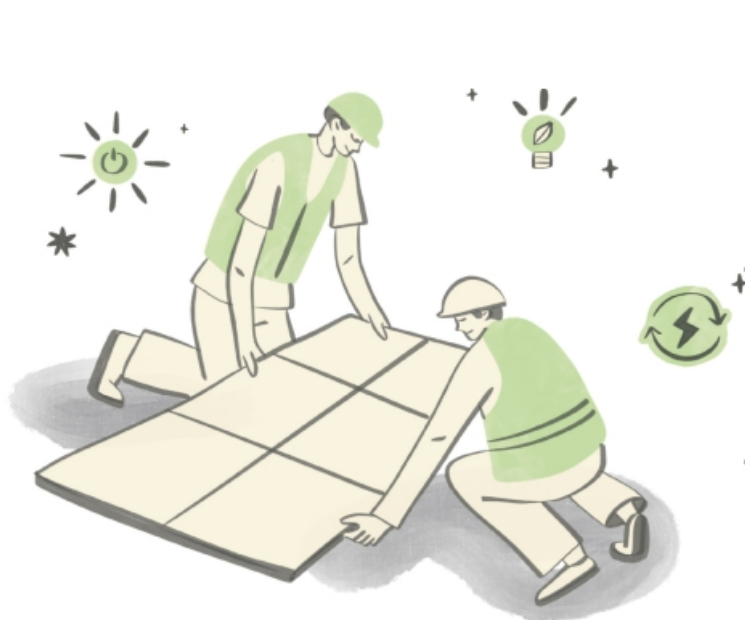
- Интегриране на стратегии за адаптация към изменението на климата и смекчаване на последиците от него в градското планиране, развитието на транспорта и предоставянето на общински услуги.
- Приоритизиране на устойчивостта към изменението на климата в политиките за използване на земя, строителните разпоредби и процесите на обществени поръчки.
- Съгласуване на местните планове за действие с националните и европейските политики, като се гарантира съгласуваност в областта на устойчивата енергия и опазването на околната среда.

STEP2CleanPlan

5.3 Прилагане на практически мерки за адаптиране към климата и смекчаване

5.3.1 Устойчиво градско планиране и енергийна ефективност

- Насърчаване на въвеждането на енергийно ефективни технологии в общински сгради, обществена инфраструктура и жилищни райони.
- Подкрепете внедряването на интелигентни енергийни решения като системи за слънчева енергия, съхранение на енергия и LED улично осветление.
- Оценете и контролирайте ефективността на стандартите за зелено строителство, стратегиите за пасивно проектиране и устойчивите строителни материали.

5.3.2 Качество на въздуха и контрол на замърсяването

- Въвеждане и оценка на въздействието на устойчиви практики и иновативни технологии, насочени към намаляване на замърсяването на въздуха.
- Прилагане на превантивни и санкционни контролни мерки за справяне с нарушенията, допринасящи за влошаване на качеството на въздуха.
- Насърчаване на използването на чисти горива, високоефективни отоплителни системи и филтри за комини за намаляване на емисиите на прахови частици в градските райони.

STEP2CleanPlan

5.3.3 Устойчиво управление на отпадъците и кръгова икономика

- Разработване на всеобхватни стратегии за намаляване на отпадъците, насърчаване на технологии за рециклиране, компостиране и производство на енергия от отпадъци.
- Насърчаване на общинските партньорства с бизнеса за установяване на модели на кръгова икономика, които минимизират генерирането на отпадъци.
- Засилване на регулаторното прилагане, за да се гарантира правилното изхвърляне на промишлени и опасни отпадъци.

5.3.4 Устойчиви транспортни решения

- Модернизиране на общинските автопаркове чрез даване на приоритет на превозни средства с ниски емисии и електрически превозни средства.
- Прилагане на подобрения в обществения транспорт, включително разширени автобусни и трамвайни мрежи, удобни за пешеходци градски пространства и велосипедни алеи.
- Въведете зони с ниски емисии (LEZs), за да ограничите замърсяването от превозни средства в гъсто населените райони.

STEP2CleanPlan

5.4 Осигуряване на финансови и човешки ресурси за действия по климата

5.4.1 Достъп до национално и международно финансиране

- Активно използване на финансова подкрепа от програмите на ЕС за Зелена сделка, Хоризонт Европа и субсидии за местно развитие.
- Насърчаване на общините да използват публично-частни партньорства (ПЧП) за финансиране на широкомащабни проекти за устойчивост.
- Улесняване на достъпа до механизми за финансиране на климата, включително програми за въглеродни кредити и зелени облигации.

5.4.2 Изграждане на силни публично-частни партньорства

- Установете партньорства с предприятия, изследователски институции и организации на гражданското общество за съвместно разработване на решения за климата.
- Насърчаване на корпоративното участие в местни климатични инициативи чрез стимули, данъчни облекчения и програми за сертифициране.
- Разработете центрове за иновации в областта на климата, където общини, предприятия и изследователи могат да си сътрудничат по пилотни проекти.

STEP2CleanPlan

5.5 Улесняване на регионалното и международното сътрудничество

5.5.1 Обмен на знания и регионално сътрудничество

- Укрепване на трансграничното сътрудничество по предизвикателствата, свързани с климата, особено в региона на Черноморския басейн.
- Насърчаване на общините да се присъединят към международни мрежи, като Конвента на кметовете, за достъп до техническа помощ и възможности за финансиране.
- Организиране на съвместни инициативи със съседни региони за справяне със споделени климатични рискове, като управление на наводнения, брегова ерозия и енергийна сигурност.

5.5.1 Обмен на знания и регионално сътрудничество

- Сътрудничество с университети и центрове за изследване на климата за разработване на научно обосновани политически препоръки.
- Насърчаване на вземането на решения, основано на данни, чрез оценки на уязвимостта към климата и моделиране на сценарии.
- Насърчаване на възможностите за стаж и научни изследвания за млади специалисти в области, свързани с климата.

STEP2CleanPlan

Заклучителни бележки

Един от ключовите изводи от изследователската и аналитичната работа на проекта Step2CleanPlan е, че местните планове за адаптиране трябва да се основават на данни, съсредоточени върху общността. Успешните общини са използвали оценки на климатичния риск, системи за ранно предупреждение и зелени инфраструктурни проекти, за да се справят с най-належащите екологични предизвикателства.

Продължаването напред, укрепването на междуобщинското сътрудничество, осигуряването на достъп до финансиране за климата и насърчаването на сътрудничеството между заинтересованите страни ще бъде от съществено значение за увеличаване на усилията за адаптиране. Чрез прилагане на основани на опита препоръки и примери от успешни инициативи, местните власти могат да разработят стабилни и приложими стратегии за адаптиране, които защитават общностите, повишават устойчивостта на екосистемите и допринасят за целите на устойчивото развитие.

Адаптирането не е просто отговор на изменението на климата – това е възможност за изграждане на по-адаптивни, годни за живеене и устойчиви на климата градове. Като предприемат решителни действия днес, общините могат да се подготвят за бъдещи климатични несигурности, като същевременно гарантират по-безопасно и проспериращо бъдеще за своите общности.

Настоящото съвместно разработено ръководство предоставя пътна карта за местните власти за укрепване на управлението на климата, планиране на адаптацията и усилия за смекчаване. Чрез приемане на стратегии и междусекторно сътрудничество, общините могат да подобрят устойчивостта си на климатичните промени, да осигурят финансиране и да ангажират общностите в инициативи за устойчивост.

STEP2CleanPlan

Project Partners Contact

Uzunkopru Municipality Administration
Cumhuriyet Mahallesi, 19 Mayıs Blvd
NO:160 22200 Uzunkopru-Edirne
Republic of Türkiye
<https://uzunkopru.bel.tr/>
yaziisleri@uzunkopru.bel.tr

ANATOLIKI S.A. Organisation for
Local Development
Thermi-Triadi Str 1st kilometre
57001 Thessaloniki, Greece
www.anatoliki.gr
info@anatoliki.gr

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Областна администрация Бургас

District Government Burgas
"Tsar Petar" 1 8000 Burgas
Republic of Bulgaria
<https://www.bs.government.bg/>
governor@bs.government.bg

Association BIONetwork
26, Georgi Benkovski Str.
9600 Balchik, Republic of Bulgaria
www.bionet.bg
office@bionet.bg

www.facebook.com/Step2CleanPlan
www.instagram.com/Step2CleanPlan
www.x.com/Step2CleanPlan

STEP2CleanPlan, BSB00004

Uzunkopru Municipality Administration

Cumhuriyet Mahallesi, 19 Mayıs Blvd No:160 22200 Uzunkopru-Edirne
Republic of Türkiye
<https://uzunkopru.bel.tr/>
yaziisleri@uzunkopru.bel.tr

Publishing date: April , 2025

The responsibility for the content of this material is that of the author(s). The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

Reproduction is authorized, provided the source is acknowledged, and any changes are indicated

Interreg NEXT Black Sea Basin Programme is co-financed by the European Union under the Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI) and by the participating countries:

Armenia, Bulgaria, Georgia, Greece, Moldova, Romania, Türkiye and Ukraine.